

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT NR. 16-2018

ØKONOMISK RAPPORTERING

SKEDSMO KOMMUNE

NOVEMBER 2018

TABELL- OG FIGUROVERSIKT

Tabelloversikt

Tabell 1 Begrepsforklaringer	2
Tabell 2 Resultat 2017	13
Tabell 3 Sammendrag vedrørende påstand	16
Tabell 4 Forventet årsavvik og faktisk årsavvik fra revidert budsjett 2017 (i tusen kr).....	17
Tabell 5 Sektorresultat 2016 og 2017, med og uten besparelse på pensjonsutgifter	26
Tabell 6 Skedsmo kommunes premieavvik i perioden 2016 – 2017	29

Figuroversikt

Figur 1 Illustrasjon av premieavvik	7
Figur 2 Illustrasjon av regelverket om pensjon i forskrift om årsregnskap og årsberetning § 13	8
Figur 3 Skedsmo kommunes netto driftsresultat i prosent av inntektene i perioden 2003 – 2017	11
Figur 4 Rapporterte avvik helse- og sosialsektor 2017	19
Figur 5 Rapporterte avvik teknisk sektor 2017	21
Figur 6 Rapporterte avvik helse- og sosialsektor 2016.....	23

INNHold

SAMMENDRAG	I
Formål og problemstillinger	i
Revisjonens oppsummering	i
Anbefalinger	iv
1 Innledning	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Formål og problemstillinger	1
1.3 Rapportens oppbygging	1
1.4 Begrepsforklaringer	2
2 Metode	3
2.1 Revisjonsmetode	3
2.2 Datainnsamling og datagrunnlag	3
2.3 Dataenes pålitelighet og gyldighet	4
3 Revisjonskriterier	5
3.1 Krav til årsbudsjett	5
3.2 Krav til rapportering	5
3.3 Krav til regnskapsføring av pensjonsutgifter	6
3.4 Premiefond	10
4 Bakgrunn	11
4.1 Den økonomiske situasjonen i Skedsmo kommune	11
4.2 Om økonomisk rapportering i Skedsmo kommune	12
4.3 Økonomisk resultat ved årsslutt i 2016 og 2017	13
5 Analyse	15
5.1 Innledning	15
5.2 Verifisering av påstand	15
Grunnlag for påstand i 2017	16
Grunnlag for påstand i 2016	18
5.3 Særskilt gjennomgang av rapporteringen fra helse- og sosialsektoren og teknisk sektor	19
5.3.1 Rapportering i helse- og sosialsektorens rapportering 2017	19
5.3.2 Rapportering i teknisk sektor 2017	21

5.3.3	Rapportering i helse- og sosialsektoren 2016	23
5.4	Særlig om tilbakeføring av pensjonsutgifter i 2016 – 2017	25
	Bakgrunn for tilbakeføring av pensjonsutgifter i Skedsmo kommune	25
	Betydningen av tilbakeføringen av pensjonsutgifter for påstanden	26
5.5	Regnskapsføring av pensjonsutgifter	28
5.5.1	Regnskapsføring av pensjonsutgifter i Skedsmo kommune	28
5.5.2	Bruk av premiefond i Skedsmo kommune	29
6	Revisjonens vurdering	31
	LITTERATUR OG KILDELISTE	33
	VEDLEGG	34
	Vedlegg 1 – Rådmannens hørings svar	34
	Vedlegg 2 – Økonomisk resultat (2016)	35
	Vedlegg 3 – Forventet årsavvik (feb – nov) og faktisk årsavvik (des) fra periodisert budsjett (2016)	36
	Vedlegg 4 – Rapportering i helse- og sosialsektoren per avdeling (2017)	37
	Vedlegg 5 – Rapportering i teknisk sektor per avdeling (2017)	39
	Vedlegg 6 – Rapportering i helse- og sosialsektoren per avdeling (2016)	41
	Vedlegg 7 – Årsak til påstand for helse- og sosialsektoren (2017)	43
	Vedlegg 8 – Årsak til påstand for teknisk sektor (2017)	44
	Vedlegg 9 – Årsak til påstand for helse- og sosialsektoren (2016)	45

SAMMENDRAG

Formål og problemstillinger

Formålet med undersøkelsen er å verifisere og deretter identifisere årsaker til at Skedsmo kommune har rapportert om merforbruk gjennom budsjettåret, men likevel fått mindreforbruk ved årsslutt.

Revisjonen ser i denne rapporten på følgende problemstillinger:

1. Har Skedsmo kommune rapportert om merforbruk gjennom budsjettåret, men likevel fått mindreforbruk ved årsslutt?
2. Hva er eventuelt årsakene til at Skedsmo kommune har rapportert om merforbruk gjennom budsjettåret, men likevel fått mindreforbruk ved årsslutt?

For å besvare problemstillingene har revisjonen sett på rapporteringen for årene 2016 og 2017.

Revisjonens oppsummering

Formålet med undersøkelsen er å verifisere og deretter identifisere årsaker til at Skedsmo kommune har rapportert om underskudd gjennom budsjettåret, men likevel fått overskudd ved årsslutt.

Undersøkelsen er gjennomført som en problemorientert revisjon. Et formål i problemorienterte revisjoner er å teste/verifisere eksistensen til et problem og deretter belyse årsakene til problemet (ISSAI 3000 2004, 26).

Sektorene har i liten grad rapportert om underskudd gjennom året, men oppnådd overskudd ved årsslutt i 2016 og 2017

Skedsmo kommune hadde i 2016 og 2017 et positivt regnskapsresultat på henholdsvis 105,1 mill. og 117,2 mill. kr. Hovedårsaken til det positive resultatet disse årene var betydelige merinntekter fra skatt og renter. I tillegg bidro kommunens fem sektorer med et samlet overskudd på 44,6 mill. kr og 26,3 mill. kr i 2016 og 2017. Problemstillingene i denne rapporten er rettet mot sektorene.

Undersøkelsen viser at påstanden om at Skedsmo kommune rapporterer om underskudd gjennom året, men får overskudd ved årsslutt i liten grad er gjeldende på sektornivå. Kommunens økonomirapportering viser at samtlige sektorer fikk overskudd ved årsslutt i både 2016 og 2017. Overskuddet varierte fra 0,3 mill. kr og 16,6 mill. kr i den enkelte sektor. Blant kommunens fem sektorer, var påstanden gjeldende for en av fem sektorer i 2016 (helse og sosialsektoren) og to av fem sektorer i 2017 (helse- og sosialsektoren og teknisk sektor). Overskuddene er marginale i forhold til budsjettet, henholdsvis 1,43 prosent for helse- og sosialsektoren i 2016 og 0,14 og 0,30 prosent for helse- og sosialsektoren og teknisk sektor i 2017. For de øvrige sektorene og

felleskapittelet, har kommunen gjennom året gjennomgående meldt om forventet balanse eller overskudd. Påstanden gjelder dermed ikke for disse.

Kommunens tilbakeføring av pensjonsmidler er en vesentlig årsak til at sektorene får et bedre resultat

Undersøkelsen viser at en vesentlig årsak til at sektorene får et bedre resultat enn forventet ved årsslutt, er at sektorene har fått tilbakeført pensjonsmidler på henholdsvis 22,2 og 29,4 mill. kr i 2016 og 2017 mot slutten av året. Dette skyldes i hovedsak at Skedsmo kommune har trukket for mye fra sektorene i forhold til pensjonspremiene, og ført det overskytende tilbake til sektorene. Denne praksisen får som følge at sektorene får et økonomisk løft i sine prognoser mot slutten av året og at årsresultatet forbedres.

Pensjonspremiene varierer mellom ulike regnskapsår. Det kan av den grunn være vanskelig å budsjettere denne posten, og erfaringsmessig har det vært en utfordring for mange kommuner. Skedsmo kommune har i 2016 og 2017 benyttet KLPs prognoser, til å fastsette pensjonstrekk fra sektorene. Undersøkelsen viser at Skedsmo kommune allerede i august har en viss oversikt over pensjonspremiene. På bakgrunn av justerte satser fra KLP beregnet kommunen, for eksempel, i august 2017 at pensjonspremiene ville bli cirka 20 mill. kr lavere enn forutsatt. Denne beregningen ble rapportert til formannskapet i økonomirapporteringen for august. Prognosene for felleskapittelet ble korrigert i henhold til beregningene, men ikke sektorenes prognoser. I midten av september blir kommunen kjent med de endelige pensjonspremiene. Sektorene får tilbakeført pensjonsmidler i oktober/november, og sektorenes prognoser blir korrigert deretter. Revisjonen vurderer det slik at kommunens egne beregninger av pensjonspremiene burde vært hensyntatt i sektorenes prognoser i august. Sektorene ville da hatt et bedre og mer realistisk rapporteringsgrunnlag tidligere på året, og dermed en mulighet til å innrette sine disposisjoner etter dette.

Undersøkelsen viser at Skedsmo kommune ved utgangen av 2017 hadde et premiefond på 248 mill. kr, som har stått ubrukt over mange år. Etter revisjonens vurdering bør kommunen ta stilling til både bruken av og størrelsen på fondet. En hensikt med premiefond er å jevne ut pensjonspremiene over tid, og fondet vil kunne benyttes til å gi mer forutsigbare pensjonspremier for kommunen.

Skedsmo kommune har ikke fullt ut fulgt regelverket for regnskapsføring av pensjon

Undersøkelsen viser videre at kommunen ikke har fulgt forskrift om årsregnskap og årsberetning § 13 om regnskapsføring av pensjon fullt ut. Kommunen fører betalt pensjonspremie, i stedet for netto pensjonskostnad, og amortiserer ikke differansen mellom disse (premieavviket). Konsekvensen av kommunens praksis er det er pensjonspremiene, og ikke pensjonskostnaden, som har hatt resultateffekt i perioden 2002 – 2017. Hensikten med disse reglene at de skulle bidra til økt stabilitet og mer forutsigbare budsjetttrammer for den enkelte kommune. Det er ikke grunn til å tro at feil anvendelse av forskriften har hatt vesentlig virkning på kommunens regnskap.

Rådmannens uttalelse til rapporten

Rapporten ble forelagt rådmannen 8. november 2018. Høringssvaret ble mottatt 23. november 2018, og er i sin helhet vedlagt rapporten. Rådmannen trekker i sitt svar fram at det bør tydeliggjøres at den økonomiske rapporteringen er korrekt og at det ikke er hold i en påstand om at rapporteringen er annerledes enn virkeligheten.

Rådmannen poengterer at det er brukt mye plass på at regnskapsføring av pensjon ikke er etter forskriftene, og forklarer at kommunens måte å forstå forskriften på er bevisst, og at praksisen har blitt godkjent av revisor.

Kommunens oppbygning av premiefond begrunnes med usikkerhet knyttet til fremtidige pensjonskostnader. Administrasjonen har vurdert at det ikke er nødvendig å bygge premiefondet videre, og vil sette av et lavere beløp til pensjon i 2018 og 2019. Administrasjonen vil framover vurdere hvor stort premiefondet bør være i hvert budsjett.

Revisjonen har i e-post av 22. november mottatt kommentarer fra kommunen på faktagrunnlaget i rapporten. Kommentarene er i hovedsak innarbeidet i rapporten.

Revisjonens sluttmerknad

Revisjonen vil understreke at hensikten med denne undersøkelsen har vært å verifisere påstanden om at kommunen har rapportert om overskudd underveis i året, men likevel gått med overskudd. I tillegg var oppdraget å identifisere årsaker til dette, i tråd med kontrollutvalgets bestilling. Kommunens tilbakeføring av pensjonsutgifter til sektorene er identifisert som en årsak til at kommunen har rapportert om underskudd gjennom budsjettåret, men likevel gått med overskudd på sektornivå.

Undersøkelsen har vist at kommunen bevisst har valgt en annen måte å føre pensjonsutgifter på enn det som følger av forskriften. Dette har medført at kommunen har unngått å opparbeide seg premieavvik. Revisjonen vil bemerke at kommunen uansett må rette seg etter § 13 *regnskapsføring av pensjon* i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anbefalinger

På bakgrunn av den gjennomførte undersøkelsen blir revisjonens anbefalinger:

1. Rådmannen bør så tidlig som mulig gi sektorene signaler om besparelser/merutgifter på pensjon, slik at prognosene det styres etter blir så gode som mulig.
2. Kommunen bør ta stilling til både bruken av og størrelsen på sitt pensjonspremiefond, særlig på bakgrunn av den størrelsen fondet har kommet opp i.
3. Rådmannen bør sørge for at kommunen fullt ut følger reglene om føring av pensjon i regnskapsforskriften § 13.

Jessheim, 26.11.18

Oddny Ruud Nordvik
ass. revisjonssjef

Morten L. Kallevig
oppdragsansvarlig revisor

1 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

Kontrollutvalget i Skedsmo kommune vedtok i møte 5. februar 2018 (sak 14/17) en forvaltningsrevisjon innenfor området økonomisk rapportering. I saksframlegget til kontrollutvalgets møte går det fram at kommunestyret i flere år har fått rapporter gjennom året om at Skedsmo kommune styrer mot underskudd på sektornivå, mens det viser seg ved årets slutt at kommunen har overskudd. Det går videre fram av saksfremlegget at det kan være mange mulige årsaker til dette, men dårlig og mangelfull rapportering ses på som en risiko for at ressursene ikke utnyttes på en effektiv måte. Kontrollutvalget stiller spørsmål ved om rapporteringen har gitt tilstrekkelig styringsinformasjon til kommunestyret gjennom året.

1.2 Formål og problemstillinger

Formålet med undersøkelsen er å verifisere og deretter identifisere årsaker til at Skedsmo kommune har rapportert om merforbruk gjennom budsjettåret, men likevel fått mindreforbruk ved årsslutt.

Følgende problemstillinger vil bli besvart i undersøkelsen:

1. Har Skedsmo kommune rapportert om underskudd gjennom budsjettåret, men likevel fått overskudd ved årsslutt?
2. Hva er eventuelt årsakene til at Skedsmo kommune har rapportert om underskudd gjennom budsjettåret, men likevel fått overskudd ved årsslutt?

Vi vil i besvarelsen av problemstillingene innhente data for budsjettårene 2016 og 2017. Undersøkelsen vil også belyse årsaker til eventuelle avvik i de aktuelle sektorene.

1.3 Rapportens oppbygging

Kapittel 2 beskriver undersøkelsens datagrunnlag og metodebruk. Kapittel 3 gir en samlet framstilling av revisjonskriteriene som ligger til grunn for undersøkelsen. I kapittel 4 gjøres det rede for økonomiske bakgrunnstall og nøkkeltall fra rapporteringen til politiske organer. Deretter gjennomgås funn fra undersøkelsen i kapittel 5. Rapporten avsluttes med en samlet vurdering av funnene i kapittel 6.

I sammendraget innledningsvis i rapporten er revisjonens oppsummering, rådmannens uttalelse og anbefalinger presentert.

1.4 Begrepsforklaringer

Nedenfor presenteres enkelte definisjoner og forklaringer som er ment å gjøre det lettere å lese rapporten.

Tabell 1 Begrepsforklaringer

Begrep	Forklaring
Regnskapsmessig overskudd	Forskjellen mellom enhetens totale inntekter og kostnader, der inntektene har vært størst (positivt resultat).
Regnskapsmessig underskudd	Forskjellen mellom enhetens totale inntekter og kostnader, der kostnadene har vært størst (negativt resultat).
Merinntekt (mindreinntekt)	Inntektene er høyere (lavere) enn budsjettert. Kilde til overskudd (underskudd).
Merutgift (mindreutgift)	Utgiftene er høyere (lavere) enn budsjettert. Kilde til underskudd (overskudd).
Prognose (forventet årsavvik)	<i>Forventet</i> avvik i resultatet mellom budsjett og regnskap ved årsslutt. Prognosen meldes i hver rapportering av rådmannen.
Faktisk årsavvik	<i>Faktisk</i> avvik i resultatet mellom budsjett og regnskap ved årsslutt.
Innbetalt pensjonspremie	Årets innbetaling av pensjonsutgifter til pensjonskassene (eks. KLP og SPK), inklusiv arbeidstakers tilskudd på 2 %.
Netto pensjonskostnad	Aktuarberegnet størrelse som angir årets pensjonskostnader.
Premieavvik	Differansen mellom innbetalt pensjonspremie og netto pensjonskostnad.
Amortisering av premieavvik	Utgifts- eller inntektsføring av premieavvik i neste regnskapsår eller over flere påfølgende år.
Premiefond	Fond for tilbakeførte premier og overskudd. Midler fra premiefond kan bare brukes til fremtidig premiebetaling.

2 METODE

Undersøkelsen er gjennomført i tråd med RSK 001 - Standard for forvaltningsrevisjon, som er fastsatt av styret i Norges Kommunerevisorforbund¹. Standarden definerer hva som er god revisjonsskikk innen kommunal revisjon.

2.1 Revisjonsmetode

For å verifisere påstanden, vil undersøkelsen gjennomføres som en problemorientert revisjon. En slik revisjon omhandler verifisering av problemstillinger, typisk uten referanse til revisjonskriterier. I denne tilnærmingen er det indikasjoner på et problem som danner utgangspunktet for undersøkelsen, og ikke konklusjonen. Et formål i problemorientert revisjon er å teste/verifisere eksistensen til et kjent problem og deretter belyse årsakene til problemet (ISSAI 3000 2004, 26). I denne undersøkelsen vil revisjonen verifisere påstanden om at Skedsmo kommune har rapportert om underskudd gjennom budsjettåret, men likevel fått overskudd ved årsslutt.

2.2 Datainnsamling og datagrunnlag

Undersøkelsen bygger i hovedsak på dokumentanalyse og intervju.

Revisjonen har innhentet kommunens økonomireglement, samt rådmannens økonomiske rapporter til politiske organer (hovedutvalg, formannskap og kommunestyre). Dette omfatter månedlige økonomirapporter, tertialrapport og årsberetning.

Revisjonen har til grunn for analysen undersøkt rapporteringen til formannskapet, samt rapportering til hovedutvalgene for to sektorer (helse- og sosialsektor og teknisk sektor²). Rapporteringen til formannskapet og hovedutvalgene inneholder stort sett de samme opplysningene, men rapporteringen til sistnevnte er noe mer detaljert.

Revisjonen gjennomførte 8.8.2018 et felles oppstartsmøte og intervju med rådmann/økonomisjef, saksbehandler og rådgiver i økonomiavdelingen. Hensikten med intervjuet var å innhente informasjon om praksis på området, samt avklare funn i lys av revisjonens gjennomgang av økonomirapporter. Intervjuet ble gjennomført som delvis strukturert intervju. I forkant av intervjuet ble det utarbeidet intervjuguide med forhåndsdefinerte spørsmål. Intervjuetreferatet ble verifisert i etterkant.

¹ Standarden bygger på internasjonalt anerkjente standarder og prinsipper vedtatt av International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) og The Institute of Internal Auditors (IIA).

² Bakgrunnen for de valgte sektorene er nærmere beskrevet i 5.2.

2.3 Dataenes pålitelighet og gyldighet

Pålitelige data sikres ved å være nøyaktig under datainnsamling og databehandling. Gyldighet betegner dataenes relevans for problemstillingene som er valgt. Revisjonen mener at dataene som denne rapporten bygger på samlet sett er både pålitelige og gyldige, og dermed gir et godt grunnlag for revisjonens vurderinger og anbefalinger.

3 REVISJONSKRITERIER

Revisjonskriterier er de normer og krav som stilles til kommunens virksomhet på det området som er gjenstand for en forvaltningsrevisjon. Revisjonskriteriene utgjør den målestokken som kommunens praksis på et område måles opp mot. Dermed danner revisjonskriteriene et grunnlag for de analyser og vurderinger som foretas, og konklusjoner som trekkes. Typiske kilder til revisjonskriterier er blant annet lover, forskrifter, politiske vedtak eller anerkjent teori, og god forvaltningspraksis på området (reelle hensyn³).

3.1 Krav til årsbudsjett

Kommunestyret har det øverste ansvaret for å planlegge og prioritere bruken av midler og ivareta kommunens økonomi. Sentrale og lovfestede styringsverktøy for dette er økonomiplanen, årsbudsjettet, årsregnskapet og årsberetningen (Prop. 46 L (2017-2018), 185).

Årsbudsjettet er et viktig styringsdokument i økonomiforvaltningen. Det er en tallmessig plan for anvendelsen av økonomiske midler og ressurser som stilles til rådighet for det kommende budsjettåret. Planen har en bindende virkning for kommunens anvendelse av midler, og skal være fullstendig, realistisk, oversiktlig og settes opp i balanse (kommuneloven § 46).

Ved endringer i løpet av budsjettåret som kan få betydning for de inntekter og utgifter som årsbudsjettet bygger på (vesentlige endringer), skal rådmannen gi melding til kommunestyret, som skal foreta nødvendige tiltak for å gjenopprette balanse i budsjettet (nødvendige endringer). Det samme gjelder når det via andre kanaler gjøres kjent med forhold som kan bety vesentlig svikt i inntektene eller vesentlig økning i utgiftene i forhold til budsjettet (kommuneloven § 47).

3.2 Krav til rapportering

Rådmannen skal gjennom budsjettåret legge fram rapporter for kommunestyret som viser den faktiske utviklingen i inntekter og utgifter i henhold til det vedtatte årsbudsjettet (forskrift om årsbudsjett § 10). Formålet med rapporteringen er at ansvarlige organer skal kunne følge opp den økonomiske utviklingen, og om budsjetttrammene holdes (Sunde 2010, 304).

Det er ikke spesifisert i merknadene til forskrift om årsregnskap og årsberetning § 10 hvor ofte rådmannen skal rapportere til kommunestyret, men uttrykket «gjennom året» innebærer at en slik rapportering skal skje med jevne mellomrom og minimum to ganger i året. Ut over dette setter

³ Vurdering om hva som er rimelig, formålstjenlig, effektivt eller liknende.

forskriften ikke nærmere krav til selve rapporteringen, slik at det vil være opp til den enkelte kommune å finne en rapporteringsform som sikrer god styring og kontroll.

Dersom det avdekkes nevneverdige avvik fra gjeldende årsbudsjett, skal det i rapportene forslås nødvendige tiltak til kommunestyret. Tiltakene omfatter ikke bare justeringer i oppførte inntekter og bevilgninger som er nødvendige for å ivareta kravet til balanse i gjeldende årsbudsjett, men også tiltak innenfor budsjetttrammene (for eksempel justeringer av måltall, tjenesters innhold, osv.) (forskrift om årsbudsjett § 10). Krav om melding ved nevneverdige avvik fra gjeldende budsjett tilsier at den faktiske utviklingen i inntekter og utgifter bør rapporteres i forhold til det gjeldende budsjettet.

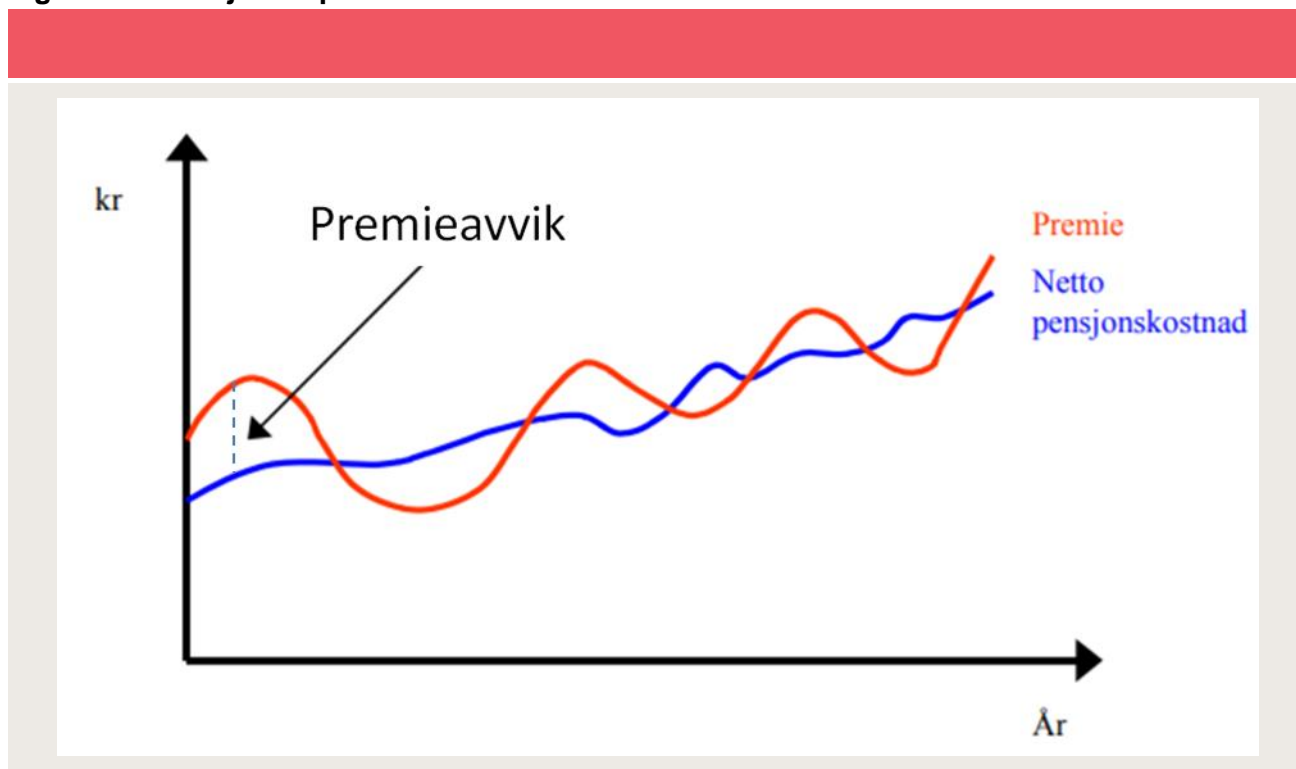
3.3 Krav til regnskapsføring av pensjonsutgifter

Forskrift om årsregnskap og årsberetning § 13 har siden 2002 angitt særlige regler om hvordan kommunen skal beregne og føre pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser. Hjemmelsgrunnlaget for å føre pensjonsutgifter etter regnskapsforskriften § 13 er kommuneloven § 48 nr.6. I henhold til forskriften skal kommunen regnskapsføre netto pensjonskostnad, og amortisere premieavvik over ett eller syv år.

Bakgrunnen for regnskapsforskriften § 13 var den økningen i kommunenes pensjonspremier i 2001/2002. De nye reglene skulle bidra til økt stabilitet og mer forutsigbare budsjetttrammer for den enkelte kommune (KMD 2014).

Ordningen fungerer i praksis slik at kommunen utgiftsfører netto pensjonskostnad i stedet for årlig betalt premie (KMD 2014). Netto pensjonskostnad beregnes av aktuar hos pensjonsleverandør ut fra forutsetninger fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Pensjonspremien og netto pensjonskostnad baserer seg på ulike beregninger, og det vil derfor oppstå et avvik mellom betalt pensjonspremie og netto pensjonskostnad (KMD 2003). Differansen mellom disse kalles for premieavviket, og er illustrert i figuren nedenfor.

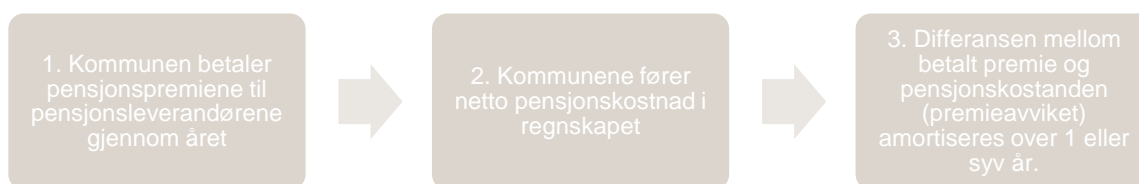
Figur 1 Illustrasjon av premieavvik

Kilde: KMD 2003. Figuren er justert av revisjonen.

Ulikheten mellom pensjonspremien og pensjonskostnadene skyldes at pensjonsleverandøren benytter ansattes lønn på beregningstidspunktet (datolønn) ved beregning av pensjonspremien. Beregning av pensjonskostnad er derimot basert på forventet lønn på pensjoneringstidspunktet (sluttlønn), i tråd med Norsk aktuarstandard for beregning av pensjonsforpliktelser (NAS). Bruk av sluttlønn som beregningsforutsetning i stedet for datolønn, medfører at pensjonskostnadene blir jevnere enn pensjonspremiene (KMD 2003).

Figur 2 illustrerer hvordan regnskapsføring av pensjonsutgifter etter regnskapsforskriften § 13 skal fungere i kommunene:

Figur 2 Illustrasjon av regelverket om pensjon i forskrift om årsregnskap og årsberetning § 13

Kommunen trekker løpende et beløp fra sine sektorer som skal gå til betaling av løpende pensjonspremier. Ved årsslutt krever regelverket at kommunen fører netto pensjonskostnad (beregnet) i regnskapet. Dermed er det årets pensjonskostnader, ikke årets betalte pensjonspremier, som får resultat effekt i regnskapet (TBU 2018).

For å sikre at det over tid blir samsvar mellom regnskapsførte pensjonskostnader og betalte premier, må kommunene også inntekts- eller utgiftsføre differansen mellom årlig betalt premie og netto pensjonskostnad (premieavviket), jf. § 13-1 bokstav D. Premieavviket skal regnskapsføres over påfølgende år. For premieavvik oppstått etter 2014 eller senere skal premieavviket regnskapsføres over ett eller syv år⁴ (KMD 2014). NKRF har ved flere anledninger stilt spørsmål ved prinsippene bak regnskapsføring av pensjonsutgifter etter regnskapsforskriften § 13. Se Faktaboks 1 for nærmere beskrivelse.

⁴ For premieavvik oppstått fra 2002 til 2010 skal premieavviket fordeles over 15 år. For premieavvik oppstått fra 2011 til 2013 skal premieavviket fordeles over 10 år.

Faktaboks 1: NKRFs syn på regnskapsforskriften § 13

Hensikten med regnskapsføring av pensjonsutgifter etter regnskapsforskriften § 13 har ifølge KMD vært å redusere svingningene pensjonskostnadene fra år til år. NKRF har ved flere anledninger bestridt at regnskapsføring av pensjonsutgifter etter regnskapsforskriften § 13 er en lovlig måte å føre kommunens regnskap på.

I brev til lovavdelingen i Justisdepartementet i 2004, sak 03179/04, stiller NKRF spørsmål ved om forskriften § 13 er i overensstemmelse med de hovedregler for årsregnskap som stilles opp i kommuneloven § 48 nr. 2 og om fremføring av premieavvik fastsatt i forskriften § 13-4 har tilstrekkelig hjemmel i kommuneloven § 48 nr. 6. Etter lovavdelingens oppfatning har forskriften § 13 tilstrekkelig hjemmel i kommuneloven § 48 nr.6 (jf. § 48 nr.2), selv om hjemmelsgrunlaget ikke kan sies å være spesielt klart.

Etter at lovavdelingens vurdering forelå i 2004 har NKRFs anbefaling vært at kommunene følger forskriften.

I 2011 foreslo KMD enkelte endringer i reglene om regnskapsføring av pensjon i kommuner og fylkeskommuner. NKRF avgav en høringsuttalelse til KRDs forslag til endring i regnskapsføring av pensjon, og skriver følgende angående amortisering av premieavvik:

Muligheten for å amortisere premieavvik over flere år er et avvik fra anordningsprinsippet, noe vi prinsipalt er imot. I et finansielt orientert regnskap burde kommunene utgiftsføre pensjonspremie, i stedet for å ha muligheten til å skyve utgiften foran seg ved å amortisere et premieavvik over mange år.

NKRF har i flere innlegg i Kommunal Rapport (f.eks. nr. 39 den 6. september 2012 og nr. 3 den 31. januar 2013) gitt uttrykk for regnskapsføringen av pensjon bør endres slik at det blir i tråd med anordningsprinsippet.

Kilde: http://www.nkrf.no/pensjon_og_kommunale_regnskapsprinsipper; E-post fra NKRF datert 23.mai 2018.

3.4 Premiefond

Skedsmo kommune har kommunal tjenstepensjon gjennom Kommunal Landspensjonskasse (KLP). Regler for kommunal tjenstepensjon framgår av tariffavtaler eller vedtekter, og regler for forvaltningen framgår av forsikringsvirksomhetsloven og tjenstepensjonsloven.

Tjenstepensjonsloven § 5-9 slår fast at det skal opprettes et premiefond for pensjonsordningen, som kan benyttes til å dekke årets innskudd og premier. Premiefondet er et fond for tilbakeførte premier og overskudd og skal bidra til at pensjonskostnadene kan jevnes ut over tid (NOU 2000, 249). Premiefondet kan ses på som foretakets midler i pensjonsordningen, og gir foretaket et visst rom for å tilpasse belastningen ved pensjonsordningen til variasjoner i foretakets økonomiske situasjon. Foretaket har for eksempel anledning til å begrense sine innbetalinger til pensjonsordningen ved å trekke på midlene i premiefondet enkelte år (NOU 2012:13, s 133).

Bruk av premiefond reduserer betalt premie, og påvirker dermed hvor mye som trekkes fra sektorene for å dekke årets premie.

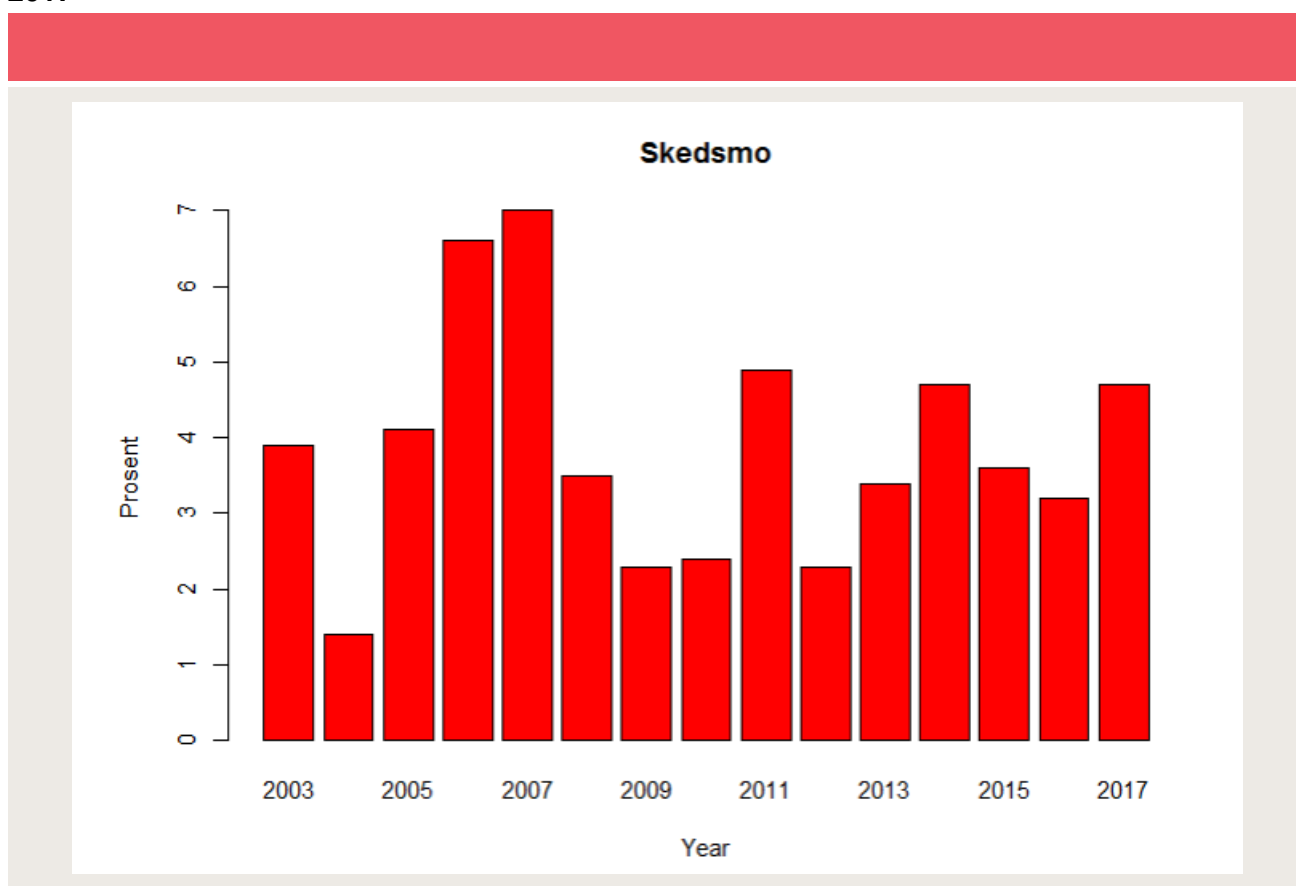
4 BAKGRUNN

4.1 Den økonomiske situasjonen i Skedsmo kommune

Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal Økonomi (TBU) betrakter netto driftsresultatet som hovedindikatoren for økonomisk balanse i kommunesektoren. Netto driftsresultatet viser hvor mye som kan disponeres til avsetninger og investeringer etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. Utvalget anbefaler at netto driftsresultat for kommunesektoren som helhet over tid bør være omlag 2 prosent av driftsinntektene (TBU 2018).

Figur 3 viser Skedsmo kommunes netto driftsresultat i prosent av inntektene i perioden 2003 – 2017.

Figur 3 Skedsmo kommunes netto driftsresultat i prosent av inntektene i perioden 2003 – 2017

Kilde: SSB tabell 09397 og 12143

Skedsmo kommunes har i perioden 2003 til 2017 et netto driftsresultat som er positivt hvert år, og som hovedregel er over TBUs norm på 1,75 prosent. De tre siste årene i analysen, 2015, 2016 og 2017, hadde kommunen et netto driftsresultat på henholdsvis 134, 127 og 183 millioner kroner. Kommunen hadde ved utgangen av 2017 et disposisjonsfond på 468 millioner kroner (SSB tabell 12143).

4.2 Om økonomisk rapportering i Skedsmo kommune

Periodisk rapportering

I Skedsmo kommune skal det legges frem månedlige økonomirapporter til hovedutvalgene og formannskapet (unntatt januar, juni og desember). Hovedutvalgene behandler sektorrappporter, mens formannskapet behandler månedsrapporter for hele kommunen. Rapportene for april og august utvides til en tertialrapport, som i tillegg til hovedutvalgene og formannskapet, også skal gå til kommunestyret (Økonomireglement pkt. 6.5).

I økonomirapportene skal det fremgå om virksomheten holdes innenfor de vedtatte budsjetttrammer og utviklingen i felleskapitlet (skatteinntekter, rammetilskudd, renter bankinnskudd, netto renter/avdrag, mv.). Ifølge økonomireglementet pkt. 2.6.1 skal disse budsjetttrammene periodiseres på en slik måte at det i budsjettet er mulig å vurdere underveis om det er fare for at budsjetttrammen kan bli overskredet på årsbasis.

Budsjettoverskridelser

Den økonomiske oppfølgingen i Skedsmo kommune er i stor grad delegert til sektorene. I henhold til kommunens økonomireglement pkt. 2.6.3 skal hovedutvalgene for sektorene budsjettjustere innenfor programområdene (avdeling) og eventuelt mellom programområdene i vedkommende sektor når det er vesentlige overskridelser på utgifter eller vesentlige svikt i inntekter. Sektorene står for eksempel fritt til å disponere midler for sykepenger til vikarer. Videre gis hovedutvalgene fullmakt til å foreta budsjettjusteringer, også når det fører til endringer i tjenesteproduksjonen innenfor en avdeling og mellom avdelinger i sektoren.

Ved eventuelle overskridelser i budsjettet skal det gjøres rede for hvilke tiltak som er iverksatt eller skal iverksettes for å gjenvinne balanse (økonomireglement pkt. 6.5). I intervju opplyser rådmannen at denne oppgaven er delegert videre til de enkelte sektorene. Det er altså sektorene selv som foreslår og gjennomfører tiltak dersom det er forbrukt for mye i forhold til budsjettet. Kommunen har ikke fastsatt en avviksgrense for når eventuelle tiltak bør iverksettes.

Skedsmo kommune har som etablert praksis at den ikke foretar endringer i budsjettet, selv om det forventes store merinntekter på skatteinngangen underveis i året. I intervju den 8.8.2018 forteller rådmannen at denne praksisen bygger på en felles forståelse mellom administrasjonen og politikerne. Overskuddet skal ikke brukes til å dekke eller blåse opp ordinær drift. Kommunen håndterer overskuddet ved å fremme en egen sak i kommunestyret (etter at regnskapet er avlagt) om hvordan de overskytende midlene skal disponeres. Overskuddet er øremerket ekstraordinære

saker, investeringer/vedlikehold og disposisjonsfond. For eksempel ble overskuddet fra 2017 benyttet til å finansiere et prosjekt om digitalisering.

4.3 Økonomisk resultat ved årsslutt i 2016 og 2017

Skedsmo kommune presenterer i sine avsluttende årsberetninger en tabell som viser avvik mellom budsjett (opprinnelig og revidert) og regnskap for kommunens fem sektorer og felleskapitlet. Nedenfor går revisjonen igjennom kommunens økonomiske resultater i 2016 og 2017.

Økonomisk resultat 2017

Tabell 2 viser avvik mellom budsjett og regnskap for de enkelte sektorene og felleskapitlet i 2017. Kolonnene A og B utgjør henholdsvis opprinnelig og revidert budsjett (gjeldende), mens kolonne C angir regnskapstall ved årsslutt. Avvik mellom regnskapet og de to budsjettene er gitt ved de to siste kolonnene i tabellen (tallene i parentes angir prosentvis avvik i forhold til respektive budsjett).

Tabell 2 Resultat 2017

Sektor	BUDSJETT		REGNSKAP	AVVIK	
	Oppr. årsbudsjett (A)	Revidert årsbudsjett (B)	Regnskap (C)	Avvik fra oppr. årsbudsjett (A - C)	Avvik fra rev. Årsbudsjett (B - C)
Sentral-administrasjon	268 133	291 858	279 958	-11 825 (-4,4 %)	11 900 (4,1 %)
Utdannings-sektoren	1 006 284	1 011 678	1 001 126	5 158 (0,5 %)	10 552 (1,0 %)
Helse- og sosialsektoren	1 055 216	1 065 734	1 064 203	-8 987 (-0,9 %)	1 531 (0,1 %)
Kultursektoren	124 657	125 680	123 632	1 025 (0,8 %)	2 048 (1,6 %)
Teknisk sektor	84 432	96 012	95 724	-11 292 (-13,4 %)	288 (0,3 %)
Sum i sektorene	2 538 722	2 590 962	2 564 643	-25 291	26 319
Felleskapittel	-2 538 722	-2 590 962	-2 681 862	143 140	90 900
SUM (sektor og felleskapittel)	-	-	-117 219	117 219	117 219

Kilde: Årsberetning 2017 (i tusen kroner)

Tabellen viser at kommunens fem sektorer i 2017 hadde et samlet underskudd på -25,3 mill. kr i forhold til opprinnelig budsjett og et overskudd på 26,3 mill. kr i forhold til revidert budsjett. Medregnes overskuddet i felleskapittel på 143,1 mill. kr og 90,9 mill. kr i forhold til henholdsvis opprinnelig budsjett og revidert budsjett, ble regnskapet gjort med et overskudd på 117,2 mill. kr.

Hovedårsaken til det positive resultatet for kommunen totalt sett, er store merinntekter på skatt (87,6 mill. kr) og høye renteinntekter (18,0 mill. kr). I intervju forteller rådmannen at det positive avviket i skatteinntekten skyldes at kommunen har basert på for lave skatteanslag fra Finansdepartementet og at trekket i rammetilskuddet, grunnet høyere skatteinntekter, er lavere enn forventet (-18,2 mill. kr). En stor del av overskuddet i 2017 forklares også med at kommunen fikk tilbakeført pensjonsutgifter på til sammen 29,4 mill. kr, som blant annet skyldes at pensjonsraten ble lavere enn det kommunens pensjonsleverandør hadde forutsatt i sine prognoser.

Samtlige sektorer fikk i 2017 overskudd i forhold til revidert budsjett. Størrelsen på overskuddet varierer fra 0,3 mill. kr i teknisk sektor til 11,9 mill. kr i sentraladministrasjonen. Målt i prosent, er overskuddet på 4,1 prosent for sentraladministrasjonen og mellom 0,1 og 1,6 prosent for de fire andre sektorene (i forhold til revidert budsjett). Når det gjelder regnskap mot opprinnelig budsjett, er det kun utdanningssektoren og kultursektoren som gikk med overskudd. De øvrige tre sektorene fikk underskudd.

Økonomisk resultat 2016

I 2016 oppnådde sektorene samlet et overskudd både i forhold til opprinnelig budsjett (25,8 mill. kr) og revidert budsjett (44,6 mill. kr) (se Vedlegg 2 for oversikt). Overskudd i felleskapitlet utgjorde 79,3 mill. kr og 60,5 mill. kr i forhold til henholdsvis opprinnelig budsjett og revidert budsjett, noe som gir et samlet regnskapsmessig overskudd på 105,1 mill. kr.

Som i 2017, baserer det positive resultatet i 2016 seg på store merinntekter fra skatt (36,9 mill. kr) og rammetilskudd (13,1 mill. kr), samt renter (15,1 mill. kr). I tillegg trakk kommunen i 2016 også for mye i pensjonsutgifter fra sektorene. Dette førte til at kommunen tilbakeførte 22,2 mill. kr i pensjonsutgifter til sektorene på slutten av året, noe som førte til at overskuddet i sektorene økte tilsvarende.

På sektornivå er det kun teknisk sektor som ikke gikk med overskudd i forhold til opprinnelig budsjett, mens samtlige fem sektorer oppnådde overskudd i forhold til revidert budsjett. Sentraladministrasjonens overskudd målt i prosent av revidert budsjett er på 6,1 prosent, mens overskuddet for de fire andre sektorene er på mellom 1,0 og 2,2 prosent av revidert budsjett.

5 ANALYSE

5.1 Innledning

I kapitlet vil påstanden om at «Skedsmo kommune har rapportert om underskudd gjennom budsjettåret, men likevel fått overskudd ved årsslutt», samt eventuelle årsaker til påstanden bli belyst. Undersøkelsen av påstanden vil rette seg mot kommunens fem sektorer, samt felleskapitlet. I tillegg er kommunens regnskapsføring av pensjonsutgifter gjenstand for analyse.

Av hensyn til lesbarhet er grunnlagstall og bakgrunnsanalyser som utgangspunkt for funnene i hovedsak lagt inn i vedlegg.

5.2 Verifisering av påstand

Problemstilling 1 belyser om påstanden om at «Skedsmo kommune har rapportert om underskudd gjennom budsjettåret, men likevel fått overskudd ved årsslutt», gjelder for kommunens fem sektorer og felleskapitlet. Av påstanden kan det utledes to kriterier som begge må være oppfylt for at påstanden skal være gyldig:

- Sektoren har rapportert om underskudd til politikerne underveis i året (gjennomgående)
- Sektoren har oppnådd et faktisk overskudd ved årsslutt

Undersøkelse av påstanden baserer seg på en gjennomgang av økonomirapporter og årsberetning i 2016 og 2017, herunder rådmannens løpende prognoser om forventet årsavvik underveis i året (februar til november) og faktisk avvik ved årsslutt. I de sektorer hvor påstanden har vært gjeldende, har revisjonen også gjennomgått rapporteringen til hovedutvalgene for de aktuelle sektorene.

Tabell 3 viser om påstanden gjelder for de fem sektorene, samt felleskapitlet i 2016 og 2017. Tallene som ligger til grunn for analysene fremgår av Tabell 4 (2017) og Vedlegg 3 (2016).

Tabell 3 Sammendrag vedrørende påstand

<i>Har sektoren rapportert om merforbruk, men likevel fått mindreforbruk ved årsslutt?</i>		
Sektor	2016	2017
Sentral-administrasjon	Nei ⁵	Nei
Utdannings-sektoren	Nei	Nei
Helse- og sosialsektoren	Ja	Ja
Kultursektoren	Nei	Nei
Teknisk sektor	Nei	Ja
Felleskapittel	Nei	Nei

Tabellen viser at påstanden om at kommunen har rapportert om underskudd gjennom budsjettåret, men likevel fått overskudd ved årsslutt var gjeldende for en sektor i 2016 og to sektorer i 2017.

Grunnlag for påstand i 2017

Tabell 3 viser tallene som ligger til grunn for verifiseringen av påstanden for 2017. Tabellen inneholder årsavvik som er blitt meldt månedlig av sektorene i 2017 (prognose), samt faktisk avvik ved årsslutt (mørkegrå kolonne).

⁵ «Ja» betyr at begge kriteriene er oppfylt (påstanden gjelder), mens «Nei» betyr at ingen eller kun et kriterium er oppfylt (påstanden gjelder ikke).

Tabell 4 Forventet årsavvik og faktisk årsavvik fra revidert budsjett 2017 (i tusen kr)

2017	Forventet årsavvik (rådmannens vurdering)									Faktisk årsavvik i kr (% av budsjett)
	Feb	Mar	Apr	Mai	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Sentral-administrasjon	1 750	1 750	1 750	1 750	1 750	1 750	1 750	5 100	15 000	11 900 (4,1 %)
Utdannings-sektoren	0	0	0	0	0	0	0	0	10 000	10 552 (1,0 %)
Helse- og sosialsektoren	-700	-7 400	-14 300	-15 200	-15 000	-15 680	-14 750	-5 080	2 450	1 531 (0,1 %)
Kultursektoren	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2 048 (1,6 %)
Teknisk sektor	-500	-1 000	-2 700	-2 600	-3 100	-4 300	-2 600	-1 600	-1 800	288 (0,3 %)
Felleskapittel	0	0	0	0	16 330	38 230	45 600	30 000	76 000	90 900 (3,5 %)
SUM	550	-6 650	-15 250	-16 050	-20	20 000	30 000	28 420	101 650	117 219

Kilde: Økonomirapport feb 2017 – nov 2017 og årsberetning 2017

Av tabellen kommer det frem at rådmannen meldte gjennomgående om underskudd i helse- og sosialsektoren og teknisk sektor i 2017, men at de likevel oppnådde overskudd ved årsslutt, henholdsvis 1,5 mill. kr (0,1 prosent av budsjett) og 0,3 mill. kr (0,3 prosent av budsjett). Disse avvikene og årsaker til avvikene blir nærmere beskrevet i kapittel 5.3.

For de øvrige tre sektorene og felleskapitlet, har rådmannen gjennom året utelukkende meldt om forventet balanse eller overskudd. Sektorene fikk overskudd ved årsslutt. Påstanden gjelder ikke for disse.

Tabellen viser også at samtlige sektorer, med unntak av kultursektoren, har rapportert om store forbedringer i prognosene i oktober og november. For eksempel meldte sentraladministrasjon og utdanningssektoren i november om forbedringer på omtrent 10 mill. kr hver. Dette skyldes i stor grad at kommunen hadde trukket for mye til pensjon. Det overskytende trekket ble tilbakeført til sektorene mot slutten av året.

Grunnlag for påstand i 2016

I 2016 gjelder påstanden kun for helse- og sosialsektoren (se Vedlegg 3). Sektoren meldte om forventet underskudd fra februar og frem til oktober, men fikk likevel et overskudd på 14,4 mill. kr (1,43 prosent av budsjett) ved årsslutt.

Når det gjelder de fire andre sektorene, fikk samtlige av disse overskudd ved årsslutt. Rådmannen rapporterte imidlertid ikke om underskudd for noen av disse. Påstanden har derfor ikke vært gjeldende for de fire sektorene i 2016. Videre meldte sektoren om kun balanse eller overskudd for felleskapitlet.

I likhet med 2017, hadde sektorene en tendens til å rapportere om betydelig forbedrede prognoser mot utgangen av året. Dette skyldes i hovedsak tilbakeførte pensjonsutgifter.

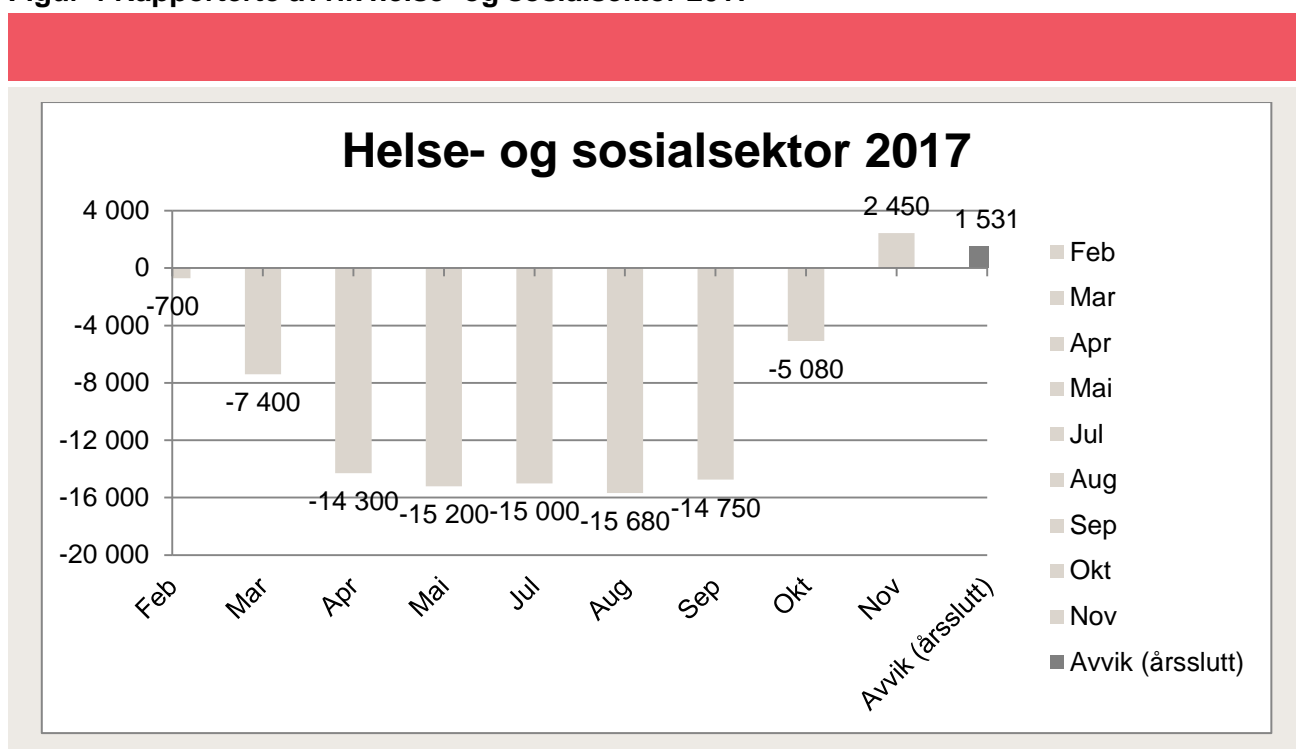
5.3 Særskilt gjennomgang av rapporteringen fra helse- og sosialsektoren og teknisk sektor

I dette kapittelet vil revisjonen beskrive den økonomiske utviklingen i de sektorene hvor påstanden er gjeldende. Dette omfatter helse- og sosialsektoren og teknisk sektor i 2017, samt helse- og sosialsektoren i 2016. Eventuelle årsaker til avvik i sektorene vil også bli belyst.

5.3.1 Rapportering i helse- og sosialsektorens rapportering 2017

Figur 4 illustrerer utviklingen i meldte avvik og faktisk avvik for helse- og sosialsektoren i 2017 (se Vedlegg 4 for avvik i avdelingene).

Figur 4 Rapporterte avvik helse- og sosialsektor 2017

Kilde: Økonomirapport feb 2017 – nov 2017 og årsberetning 2017 (i tusen kroner)

Figuren viser at sektoren rapporterte om et stadig økende underskudd fra februar og frem til august (forventet årsavvik på -15,7 mill. kr per august). Den negative trenden skyldes at sektoren meldte løpende om nye negative avvik. De største årsavvikene i avdelingene per august 2017 er underskudd på -12,0 mill. kr i Flyktningsavdelingen (merutgifter til sosialhjelp, tolketjenester og tomgangsleie), underskudd på -10,5 mill. kr i Tjenestekontoret (merutgifter til kjøpte plasser og BPA-ordningen) og overskudd på 8,0 mill. kr i Sektorkontoret (økt integrasjonstilskudd for mottak av flykninger og besparelse på overtidspott).

I august 2017 meldte rådmannen til formannskapet at nye beregninger fra kommunens pensjonsleverandør KLP viste at pensjonsutgiftene i 2017 ville bli ca. 20 mill. kr lavere enn budsjettet. Kommunen oppjusterte senere prognosene til 30 mill. kr i september, og felleskapitlet ble justert deretter. I oktober ble besparelsen ført over fra felleskapitlet til posten for pensjon i de enkelte sektorene. Omtrent 15,8 mill. kr av kommunens totale besparelse på 29,4 mill. kr tilfaller helse- og sosialsektoren. Som følge av tilbakeføringen ble det meldte underskuddet i helse- og sosialsektoren betydelig nedjustert, fra -14,8 mill. kr i september til -5,1 mill. kr i oktober.

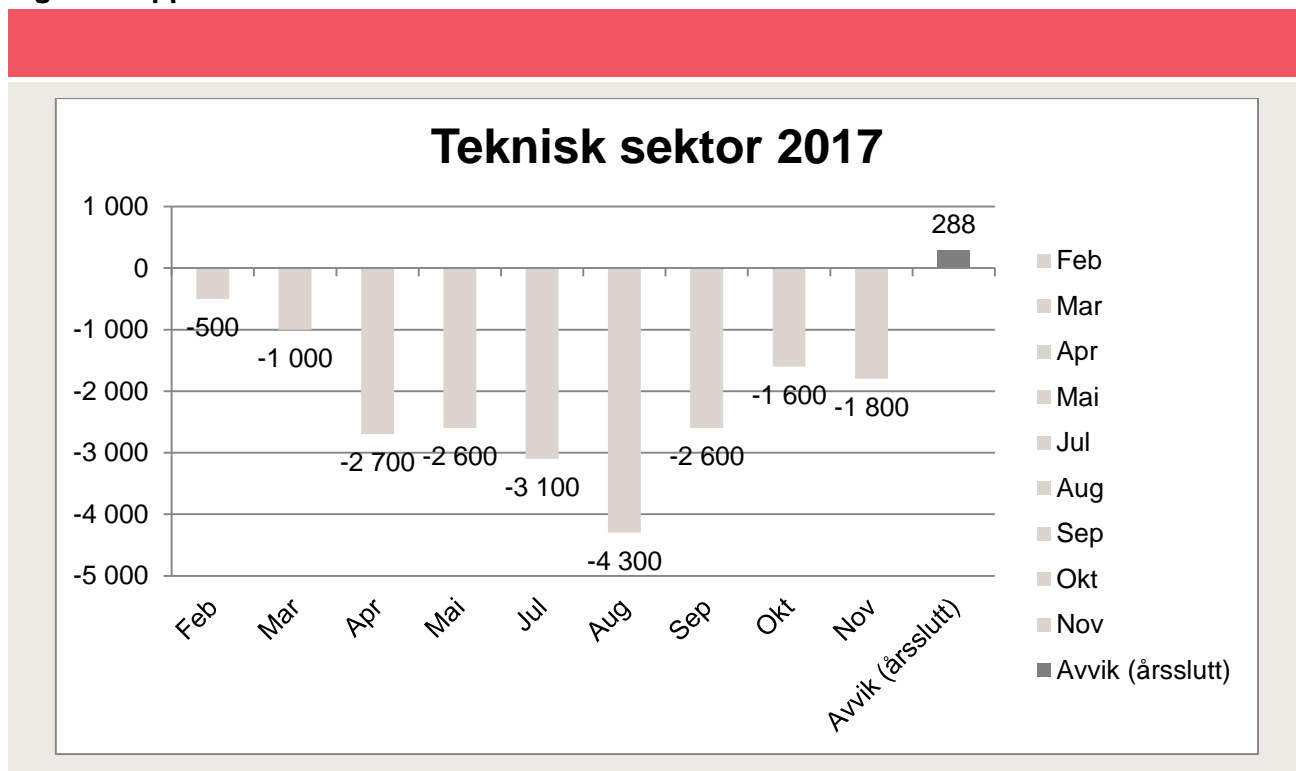
I november-rapporteringen forbedret prognosen seg ytterligere, og for første gang ble det meldt om en positiv prognose (2,45 mill. kr). Siden august har prognosen forbedret seg med 18,1 mill. kr. På avdelingsnivå er det i alt ni av sektorens tretten avdelinger som har rapportert om forbedrede prognoser i fra august til november (se Vedlegg 7). Syv av disse trekker frem besparelse på pensjonsutgifter som en årsak til forbedringen i perioden, der majoriteten også peker på besparelsen som en hovedårsak.

Ved årets slutt fikk helse- og sosialsektoren et overskudd på 1,5 mill. kr (0,14 prosent av revidert budsjett). I årsberetning for 2017 går det frem at den ekstraordinære besparelsen på pensjonsutgifter, sammen med stram styring gjennom hele året, var en vesentlig årsak til at helse- og sosialsektoren til slutt gikk med overskudd. Sektoren ble i løpet av året også tilført 10 mill. kr, øremerket finansiering av velferdsteknologiske løsninger i sektoren.

5.3.2 Rapportering i teknisk sektor 2017

Utviklingen i meldte avvik og faktisk avvik for teknisk sektor 2017 er illustrert ved Figur 5 (se Vedlegg 5 for avvik i avdelingene).

Figur 5 Rapporterte avvik teknisk sektor 2017

Kilde: Økonomirapport feb 2017 – nov 2017 og årsberetning 2017 (i tusen kroner)

Teknisk sektor rapporterte utelukkende om forventet underskudd i 2017. Som for helse- og sosialsektoren, er trenden i prognosen negativ frem til august og positiv etter august.

Den negative trenden frem mot august skyldes at det løpende ble meldt om nye negative avvik. Underskuddet baserer seg i hovedsak på negative avvik i følgende avdelinger:

- Eiendomsskatt: Merutgifter grunnet økt bemanning i forbindelse med forvaltningsrevisjon
- Brann-beredskap: Mindreinntekt grunnet lavere bevilgning enn budsjettert
- Planavdelingen: Mindreinntekt grunnet begrensede muligheter til å gebyrlegge reguleringsplaner for offentlige formål
- Vannforsyning: Merutgifter grunnet store vannlekkasjer

Det rapporterte underskuddet i sektoren var på sitt høyeste i august (-4,3 mill. kr), men falt deretter i både september og oktober. Forbedringen i september (-2,6 mill. kr) skyldes i hovedsak at sektoren avskrev det tidligere meldte underskudd på 1,0 mill. kr i Eiendomsskatt, grunnet søknad om finansiering med tilleggsbevilgning til kommunestyret. Underskuddet svekket seg ytterligere med 1,0

mill. kr i oktober-rapporteringen (-1,6 mill. kr), og skyldes i sin helhet tilbakeførte pensjonsutgifter på 1,0 mill. kr til teknisk sektor.

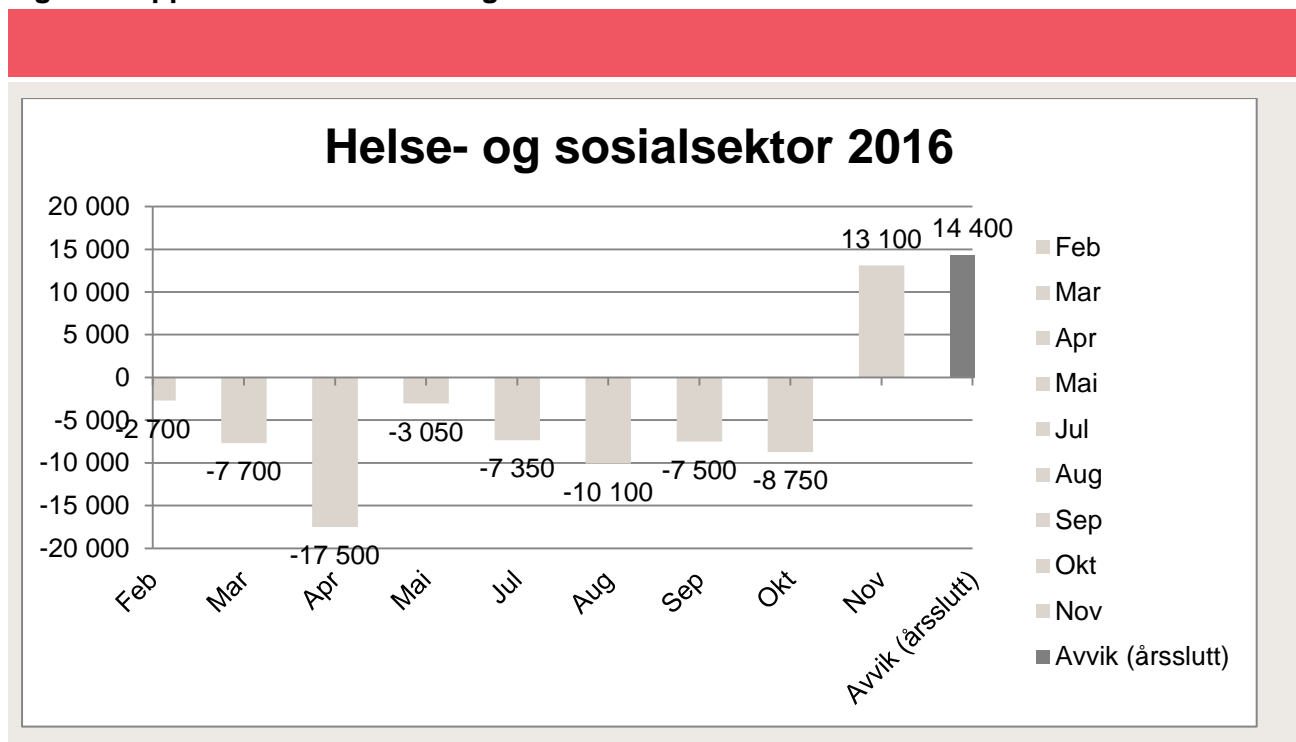
Fra august til november hadde åtte av sektorens tretten avdelinger meldt om forbedrede prognoser (se Vedlegg 8). Til forskjell fra helse- og sosialsektoren, føres besparelse på pensjonsutgifter for teknisk sektor i sin helhet som en merinntekt i én avdeling (Administrasjon teknisk). Det er dermed andre årsaker enn tilbakeførte pensjonsutgifter som forklarer forbedringene i de øvrige sju avdelinger.

Teknisk sektor fikk ved årsslutt et positivt resultat på 288 000 kr (0,30 prosent av revidert budsjett), hvor den faktiske besparelsen på pensjonsutgifter til slutt ble 1,8 mill. kr. Det kommer også frem av årsberetningen at kommunestyret godkjente Eiendomsskatt sin søknad om tilleggsbevilgning på 1,0 mill. kr.

5.3.3 Rapportering i helse- og sosialsektoren 2016

Utviklingen i meldte avvik og faktisk avvik for helse- og sosialsektoren 2016 er illustrert ved Figur 6 (se Vedlegg 6 for avvik i avdelingene).

Figur 6 Rapporterte avvik helse- og sosialsektor 2016

Kilde: Økonomirapport feb 2016 – nov 2016 og årsberetning 2016 (i tusen kroner)

Figuren viser at sektoren meldte kun om underskudd frem til oktober, før det ble meldt et overskudd på 13,1 mill. kr i november. Trenden har vært ujevn, med svingninger i de negative avvikene som er blitt rapportert underveis i året.

Helse- og sosialsektoren rapporterte allerede i februar om et forventet underskudd på -2,7 mill. kr. Dette skyldes i sin helhet at Avdeling for barn og familie ikke kunne betale en erstatning på 2,7 mill. kr i forbindelse med en barnevernssak. Sektoren foreslo i marsrapporteringen at dette beløpet skulle dekkes inn i sak om disponering av regnskapsoverskudd 2015.

I april meldte sektoren om et atskillig høyere underskudd, på -17,5 mill. kr. Underskuddet i Avdeling for barn og familie hadde økt til -5,7 mill. kr (merutgifter knyttet til erstatning og flere brukere), samt nye underskudd i Avdeling for hjemmetjenester på -2,0 mill. kr (overforbruk i avlastningsboliger og kostbare overliggerplasser) og i Avdeling for miljøarbeidstjenester på -9,8 mill. kr (økt bemanning som følge av tre tvangsvedtak og flere ansatte per bruker enn budsjettet).

I mairapporten svekket underskuddet seg kraftig, til -3,05 mill. kr. Underskudd som tidligere meldt i april er mer eller mindre uendret, i tillegg til nye underskudd i Avdeling for sykehjemstjenester,

Flyktningsavdelingen og Sentralkjøkkenet. Sektoren meldte likevel om en betydelig forbedret prognose i mai, som følge av store overskudd i Tjenestekontoret på 5,0 mill. kr (merinntekter fra refusjon og vederlagsbetaling overstiger merutgifter til BPA og kjøp av sykehjemsplasser) og i Sektorkontoret og Stab, helse- og sosialsektoren på 11,0 mill. kr (økt integreringstilskudd grunnet mottak av flere flyktninger). I tillegg ble det i mairapporteringen meldt at kommunestyret i sitt møte i juni hadde vedtatt at erstatningen på 2,7 mill. kr i Avdeling for barn og familie (meldt i februar) skulle bli dekket gjennom disponering av regnskapsoverskudd 2015. Dette fører til at underskuddet i sektoren reduseres med tilsvarende beløp.

Det negative avviket i sektoren økte igjen i august, til -10,1 mill. kr. Økningen skyldes i hovedsak høyere forventet underskudd i Avdeling for barn og familie (-9,0 mill. kr) og lavere forventet overskudd i Sektorkontoret og Stab, helse- og sosialsektoren (6,9 mill. kr). I rapporteringen til formannskapet i september (ikke hovedutvalg) viser kommunen også til at de siste beregninger fra kommunens pensjonsleverandør antyder at «pensjonsutgiftene totalt for kommunen kan bli ca. 18 mill. kr lavere i 2016 enn det som ligger i budsjettene i sektorene». Besparelsen føres foreløpig som en forbedring på felleskapitlet.

Sektoren gikk i november fra et underskudd på -8,75 mill. kr i oktober og til et overskudd på 13,1 mill. kr, tilsvarende en forbedring på 21,7 mill. kr. Forbedringen skyldes tilbakeføring av pensjonsutgifter på 10,7 mill. kr (22,2 mill. kr til sektorene samlet), samt store merinntekter i Tjenestekontoret og lavere merutgifter enn tidligere meldt i Avdeling for barn og familier. Besparelse på pensjonsutgifter er også i 2016 en vesentlig årsak til at sju av sektorens tolv avdelinger meldte om forbedringer i prognosen fra august til november (se Vedlegg 9).

Ved årsslutt fikk sektoren et faktisk overskudd på 14,4 mill. kr. Hovedårsaken til det positive resultatet for helse- og sosialsektoren var ifølge kommunen, som i 2017, ekstraordinær besparelse på pensjonsutgifter, samt stram styring gjennom året.

5.4 Særlig om tilbakeføring av pensjonsutgifter i 2016 – 2017

Som undersøkelsen viser, har Skedsmo kommune de siste to årene tilbakeført betydelige pensjonsutgifter til sektorene mot slutten av året, henholdsvis 22,2 mill. kr i 2016 og 29,4 mill. kr i 2017⁶. I det følgende gjøres det nærmere rede for årsak til tilbakeføringen av pensjonsutgifter, samt den betydningen dette har for påstanden.

Bakgrunn for tilbakeføring av pensjonsutgifter i Skedsmo kommune

Skedsmo kommune forskuddsberegner hvert år de pensjonspremier som skal innbetales til sin pensjonsleverandør (KLP). Både i 2016 og 2017 valgte kommunen en sats på 18,8 %⁷ som grunnlag for trekk av pensjonsutgifter fra sektorene, basert på blant annet prognoser fra KLP. Ifølge rådmannen var KLPs prognoser imidlertid for konservative begge årene, noe som resulterte i at endelige pensjonspremier ble lavere enn det beløpet som kommunen hadde trukket fra sektorene. Det overskytende beløpet tilbakeføres senere til sektorene, og dette får betydning for den økonomiske informasjonen som rapporteres fra sektorene underveis.

På bakgrunn av justerte satser fra pensjonsleverandør KLP, lager administrasjonen i august nye beregninger av pensjonspremiene. I 2017 beregnet administrasjonen at pensjonspremiene ville bli cirka 20 mill. kr lavere enn forutsatt⁸. Denne besparelsen på 20 mill. kr ble meldt inn som en merinntekt i prognosen for felleskapittelet, men ble ikke meldt som en merinntekt i prognosene for sektorene. I midten av september får kommunen kjennskap til de endelige pensjonsutgiftene (e-post av 22. nov 2018), som også viste seg å være lavere enn kommunens trekk fra sektorene. Sektorene får tilbakeført det overskytende, og dette blir ført som en merinntekt i prognosene for samtlige sektorer i løpet av november (29,4 mill. kr i 2017). Sektorene får med andre ord et vesentlig økonomisk løft mot slutten av året.

Tidligere funn viser at samtlige av kommunens fem sektorer meldte om betydelig forbedrede prognoser mot slutten av året, i både 2016 og 2017. Denne trenden må sees i lys av de store tilbakeføringene av pensjonsutgifter til sektorene, men også at disse besparelsene først blir korrigert og meldt inn i sektorrapportene like før regnskapet avsluttes. I intervju begrunner rådmannen dette med at det er i løpet av oktober/november kommunen har et fullgodt bilde av de faktiske pensjonsutgiftene. Rådmannen legger imidlertid til at administrasjonen har muligens vært i overkant tilbakeholdne om overskuddene i rapporteringen tidlig på året.

⁶ Kommunen fikk i 2015 også en besparelse på pensjonsutgifter på 28 mill. kr.

⁷ Arbeidsgivers andel utgjør 16,8 %. I tillegg betaler de ansatte en egenandel på 2,0 %.

⁸ e-post fra rådgiver ved økonomiavdelingen 22. november 2018

Betydningen av tilbakeføringen av pensjonsutgifter for påstanden

I 2016 – 2017 oppnådde samtlige av kommunens fem sektorer overskudd ved årsslutt. Rådmannen understreker i intervju at overskuddene i sektorene er relativt lave i forhold til budsjetttrammene for de enkelte sektorene. Han antyder at sektorene ville ha styrt i retning mot balanse om det ikke var for besparelsene på pensjonsutgifter, som rådmannen omtalte som ekstraordinær i både årsberetning 2016 og årsberetning 2017.

Tabell 5 viser en oversikt som sammenlikner sektorresultater inklusive besparelse på pensjonsutgifter og sektorresultater eksklusive besparelse på pensjonsutgifter. Sektorer hvor påstanden ble vurdert som gjeldende tidligere i analysen (medregnet besparelse på pensjonsutgifter) er uthevet i fet skrift.

Tabell 5 Sektorresultat 2016 og 2017, med og uten besparelse på pensjonsutgifter

	Sektor	Besparelse på pensjonsutgifter (A)	Resultat m/besparelse (B)	Resultat u/besparelse (B – A)
2017	Sentral-administrasjon	3 350	11 900	8 550
	Utdannings-sektoren	7 450	10 552	3 102
	Helse- og sosialsektoren	15 800	1 531	-14 269
	Kultursektoren	1 000	2 048	1 048
	Teknisk sektor	1 800	288	-1 512
2016	Sentral-administrasjon	3 000	16 554	13 554
	Utdannings-sektoren	6 300	9 705	3 405
	Helse- og sosialsektoren	10 700	14 404	3 704
	Kultursektoren	800	2 084	1 284
	Teknisk sektor	1 000	1 828	828

Kilde: Årsberetning 2016-2017 og økonomirapport okt og nov 2016 – 2017 (i tusen kroner)

Tabellen viser at besparelsen på pensjonsutgifter i 2017 ble fordelt på 3,35 mill. kr til sentraladministrasjon, 7,45 mill. kr til utdanningssektoren, 15,8 mill. kr til helse- og sosialsektoren, 1,0 mill. kr til kultursektoren og 1,8 mill. kr til teknisk sektor (kolonne A). Samtlige sektorer får overskudd i 2017 når besparelsen på pensjonsutgifter regnes med (kolonne B). Blant disse gjelder påstanden for helse- og sosialsektoren og teknisk sektor.

Dersom besparelsen på pensjonsutgifter holdes utenfor, er det kun tre sektorer som fortsatt ville hatt overskudd i 2017 (kolonne C). Helse- og sosialsektoren og teknisk sektor ville fått underskudd, på henholdsvis -14,3 mill. kr og -1,5 mill. kr. Dette er for øvrig de samme to sektorene hvor påstanden tidligere ble vurdert som gjeldende i 2017. En forutsetning for at påstanden skal gjelde er at sektorene har fått overskudd ved årsslutt. Underskudd i de to ovennevnte sektorene tilsier at påstanden ikke ville vært gjeldende for noen sektorer i 2017, om det ikke var for besparelsene på pensjonsutgifter. Besparelsen har med andre ord en vesentlig betydning på de konklusjoner som trekkes vedrørende påstanden i 2017.

Når det gjelder 2016, fikk hver sektor tilbakeført besparelser på pensjonsutgifter på mellom 0,8 mill. kr og 10,7 mill. kr. Tabellen viser at samtlige sektorer ville fått overskudd, både med og uten besparelse på pensjonsutgifter. Påstanden er uavhengig av besparelsen på pensjonsutgifter, og dermed fortsatt gjeldende for helse- og sosialsektoren i 2016.

5.5 Regnskapsføring av pensjonsutgifter

5.5.1 Regnskapsføring av pensjonsutgifter i Skedsmo kommune

I henhold til forskrift om årsregnskap og årsberetning § 13 om regnskapsføring av pensjon, skal kommunen regnskapsføre netto pensjonskostnad og amortisere premieavvik over ett eller syv år.

Skedsmo kommune fører betalt pensjonspremie, i stedet for pensjonskostnaden, i regnskapet. Dette medfører at det er pensjonspremiene, og ikke pensjonskostnadene, som har resultateffekt. I årsbudsjettet for 2016 og 2017 skriver rådmannen følgende:

«Skedsmo kommune utgiftsfører pensjonskostnadene i regnskapet lik det som er årets betalte kostnad. Rådmannen mener dette er en riktig strategi fremfor å fordele pensjonskostnadene på fremtidige år, som mange kommuner gjør, og som har ført til en betydelig gjeld til pensjonsordningen med tilhørende belastning på kommunens likviditet. Skedsmo kommune har således ingen gjeld til pensjonsordningen»

Rådgiver ved økonomiavdelingen opplyser i e-post av 22. november 2018 at kommunen har «valgt å belaste de reelle pensjonsutgiftene hvert år, i stedet for å skyve deler av pensjonsregningen foran seg». Kommunen har, ifølge rådgiver, gjennomgått premieavviket for 2002 – 2018, og funnet at netto pensjonskostnad ikke for noen av årene har oversteget premiene. På denne bakgrunn konkluderer økonomirådgiver med at netto pensjonskostnad nærmest aldri er større enn pensjonspremiens slik departementet la til grunn da § 13 om regnskapsføring av pensjon ble tatt inn i forskriften fra og med 2002..

Løsningen som kommunen har valgt har sitt opphav i en anbefaling NKRF kom med da disse reglene ble innført i 2002, se faktaboks 1 s. 9. NKRF stilte i 2004 spørsmål ved forskriftens hjemmelsgrunnlag i kommuneloven. Lovavdelingen i Justisdepartementet slo imidlertid fast at hjemmelsgrunnlaget var tilstrekkelig. Det fikk som resultat at den praksisen som Skedsmo kommune har i dag er i strid med forskriften. Dette ble misforstått og verken fulgt opp av kommunen eller tidligere regnskapsrevisor. Regnskapsrevisor har senere tatt opp dette i forbindelse med regnskapet i 2017.

Regnskapsforskriften § 13-4 krever at årets premieavvik skal amortiseres over påfølgende år. Skedsmo kommune amortiserer ikke premieavviket. I årsregnskapet for 2016 og 2017 skriver kommunen at «Skedsmo kommunes regnskap ikke blir påvirket av premieavviket, da dette avskrives som en usikker fordring samme året som det oppstår». Dette betyr at kommunen har valgt å ikke forholde seg til premieavviket og til amortiseringsreglene i regnskapsforskriften. Skedsmo kommune er kjent med at utgiftsføring av årets betalte kostnad ikke er i tråd med de føringer som følger av regnskapsforskriften § 13. Kommunen har opplyst til regnskapsrevisjonen at praksisen vil bli endret ved overgang til Lillestrøm kommune i 2020.

Tabell 6 viser kommunens premieavvik for årene 2016 og 2017, slik det fremgår av note til regnskapet.

Tabell 6 Skedsmo kommunes premieavvik i perioden 2016 – 2017

[Tabelloverskrift]		
	2016	2017
Betalt premie	252	261
Netto pensjonskostnad	199	210
Premieavvik	53	52
Arbeidsgiveravgift av premieavvik	8	7
Totalt premieavvik (inkl. arbeidsgiveravgift)	61	59

Kilde: Note 3 i årsregnskap 2016 og 2017 (i mill. kr).

Tabellen viser at Skedsmo kommune i 2016 og 2017 hadde et positivt premieavvik på henholdsvis 61 mill. og 59 mill. kr. Hensikten med disse reglene var å redusere svingninger i kommunens årlige pensjonsutgifter. Det er ikke grunn til å tro at feil anvendelse av forskriften har hatt vesentlig virkning på kommunens regnskap.

5.5.2 *Bruk av premiefond i Skedsmo kommune*

Premiefondet er et fond for tilbakeførte premier og overskudd og kan bidra til at pensjonskostnadene kan jevnes ut over tid (NOU 2000, 249). Premiefondet kan ses på som foretakets midler i pensjonsordningen, og gir foretaket et visst rom for å tilpasse belastningen ved pensjonsordningen til variasjoner i foretakets økonomiske situasjon. Foretaket har for eksempel anledning til å begrense sine innbetalinger til pensjonsordningen ved å trekke på midlene i premiefondet enkelte år (NOU 2012:13, s 133).

Midler på premiefond kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Hensikten med fondet er at kommunen skal kunne avsette ekstra beløp fra «gode år» til å dekke løpende årspremier (KLP u.d.).

Ifølge årsregnskapet til Skedsmo kommune var premiefondet på 213 og 248 mill. kr ved utgangen av 2016 og 2017. I årsbudsjett 2017 opplyser kommunen at deres solide premiefond i KLP kan bidra til at de kan dekke årlige variasjoner i premien uten å øke belastningen i regnskapet. Skedsmo kommune har ikke brukt av premiefondet for å redusere årlig pensjonspremiene på mange år. Praksis for de fleste kommuner er at premiefondet benyttes årlig til å dekke pensjonspremiene.

Regnskapsrevisjonen har, i forbindelse med årsoppgjøret for 2017, stilt spørsmål om hvorfor kommunen ikke benytter premiefond på 248 millioner kroner til å dekke pensjonspremier (notat til rådmannen av 2.5.18). Regnskapssjefen svarer at årsaken er ønsket om stabilitet overfor sektorene (25.6.18).

6 REVISJONENS VURDERING

Formålet med undersøkelsen er å verifisere og deretter identifisere årsaker til at Skedsmo kommune har rapportert om underskudd gjennom budsjettåret, men likevel fått overskudd ved årsslutt.

Sektorene har i liten grad rapportert om underskudd gjennom året, men oppnådd overskudd ved årsslutt i 2016 og 2017

Skedsmo kommune hadde i 2016 og 2017 et positivt regnskapsresultat på henholdsvis 105,1 mill. og 117,2 mill. kr. Hovedårsaken til det positive resultatet disse årene var betydelige merinntekter fra skatt og renter. I tillegg bidro kommunens fem sektorer med et samlet overskudd på 44,6 mill. kr og 26,3 mill. kr i 2016 og 2017. Problemstillingene i denne rapporten er rettet mot sektorene.

Undersøkelsen viser at påstanden om at Skedsmo kommune rapporterer om underskudd gjennom året, men får overskudd ved årsslutt i liten grad er gjeldende på sektornivå. Kommunens økonomirapportering viser at samtlige sektorer fikk overskudd ved årsslutt i både 2016 og 2017. Overskuddet varierte fra 0,3 mill. kr og 16,6 mill. kr i den enkelte sektor. Blant kommunens fem sektorer, var påstanden gjeldende for en av fem sektorer i 2016 (helse og sosialsektoren) og to av fem sektorer i 2017 (helse- og sosialsektoren og teknisk sektor). Overskuddene er marginale i forhold til budsjettet, henholdsvis 1,43 prosent for helse- og sosialsektoren i 2016 og 0,14 og 0,30 prosent for helse- og sosialsektoren og teknisk sektor i 2017. For de øvrige sektorene og felleskapittelet, har kommunen gjennom året gjennomgående meldt om forventet balanse eller overskudd. Påstanden gjelder dermed ikke for disse.

Kommunens tilbakeføring av pensjonsmidler er en vesentlig årsak til at sektorene får et bedre resultat

Undersøkelsen viser at en vesentlig årsak til at sektorene får et bedre resultat enn forventet ved årsslutt, er at sektorene har fått tilbakeført pensjonsmidler på henholdsvis 22,2 og 29,4 mill. kr i 2016 og 2017 mot slutten av året. Dette skyldes i hovedsak at Skedsmo kommune har trukket for mye fra sektorene i forhold til pensjonspremiene, og ført det overskytende tilbake til sektorene. Denne praksisen får som følge at sektorene får et økonomisk løft i sine prognoser mot slutten av året og at årsresultatet forbedres.

Pensjonspremiene varierer mellom ulike regnskapsår. Det kan av den grunn være vanskelig å budsjettere denne posten, og erfaringsmessig har det vært en utfordring for mange kommuner. Skedsmo kommune har i 2016 og 2017 benyttet KLPs prognoser, til å fastsette pensjonstrekk fra sektorene. Undersøkelsen viser at Skedsmo kommune allerede i august har en viss oversikt over pensjonspremiene. På bakgrunn av justerte satser fra KLP beregnet kommunen, for eksempel, i august 2017 at pensjonspremiene ville bli cirka 20 mill. kr lavere enn forutsatt. Denne beregningen ble rapportert til formannskapet i økonomirapporteringen for august. Prognosene for felleskapittelet ble korrigeret i henhold til beregningene, men ikke sektorenes prognoser. I midten av september blir

kommunen kjent med de endelige pensjonspremiene. Sektorene får tilbakeført pensjonsmidler i oktober/november, og sektorenes prognoser blir korrigert deretter. Revisjonen vurderer det slik at kommunens egne beregninger av pensjonspremiene burde vært hensyntatt i sektorenes prognoser i august. Sektorene ville da hatt et bedre og mer realistisk rapporteringsgrunnlag tidligere på året, og dermed en mulighet til å innrette sine disposisjoner etter dette.

Undersøkelsen viser at Skedsmo kommune ved utgangen av 2017 hadde et premiefond på 248 mill. kr, som har stått ubrukt over mange år. Etter revisjonens vurdering bør kommunen ta stilling til både bruken av og størrelsen på fondet. En hensikt med premiefond er å jevne ut pensjonspremiene over tid, og fondet vil kunne benyttes til å gi mer forutsigbare pensjonspremier for kommunen.

Skedsmo kommune har ikke fullt ut fulgt regelverket for regnskapsføring av pensjon

Undersøkelsen viser videre at kommunen ikke har fulgt forskrift om årsregnskap og årsberetning § 13 om regnskapsføring av pensjon fullt ut. Kommunen fører betalt pensjonspremie, i stedet for netto pensjonskostnad, og amortiserer ikke differansen mellom disse (premieavviket). Konsekvensen av kommunens praksis er det er pensjonspremiene, og ikke pensjonskostnaden, som har hatt resultateffekt i perioden 2002 – 2017. Hensikten med disse reglene er at de skulle bidra til økt stabilitet og mer forutsigbare budsjetttrammer for den enkelte kommune. Det er ikke grunn til å tro at feil anvendelse av forskriften har hatt vesentlig virkning på kommunens regnskap.

LITTERATUR OG KILDELISTE

Lover, forskrifter og forarbeider

Lov av 25. februar 1992 nr. 107 Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

Forskrift av 15. desember 2000 nr. 1423 Forskrift om årsbudsjett (for kommuner og fylkeskommuner)

Forskrift av 15. desember 2000 nr. 1424 Forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner)

Prop. 46 L (2017 - 2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

Meld. St. 1 (2016 - 2017) Nasjonalbudsjettet 2017

Kommunens dokumenter

Årsbudsjett 2016 og 2017

Årsregnskap 2016 og 2017

Årsberetning 2016 og 2017

Økonomirapporter til formannskapet 2016 og 2017

Skedsmo kommunes økonomireglement

VEDLEGG

Vedlegg 1 – Rådmannens hørings svar

Hei!

Viser til telefon i dag.

Jeg synes det kunne vært tydeligere presisert at den økonomiske rapporteringen i Skedsmo kommune er korrekt, og at det ikke er hold i å påstå at rapporteringen er annerledes enn virkeligheten.

Når resultatene har blitt mer positive enn forventet skyldes dette, som det framgår av rapporten, merinntekter på skatt og lavere pensjonskostnader enn forventet.

Det er brukt mye plass på å poengtere at regnskapsføringen av pensjon ikke er etter forskriftene. Denne måten å forstå forskriftene på har vi vært helt bevisst på, og den har blitt godkjent fra revisjonen helt siden dette regimet ble innført. Dette elementet har for øvrig fått vel så mye plass i rapporten som spørsmålet om den økonomiske rapporten er korrekt.

Skedsmo kommune har hatt fokus på pensjonskostnadene i mange år, og har derfor gjennomført anbudskonkurranser på denne tjenesten flere ganger. Det har sannsynligvis gitt positive økonomiske resultater.

Grunnen til at vi har avsatt midler til premiefond framfor å styre besparelsene på pensjon inn i driften, har vært for å møte uforutsette merutgifter på pensjon. Årsaken er den store usikkerheten som har vært tilstede rundt endringene i pensjonsreglene. Vi vet nå mer om de framtidige pensjonskostnadene, noe som har gjort at vi tror det ikke er nødvendig å bygge pensjonsfondet videre. Det er derfor foreslått å sette av et lavere beløp til pensjon i budsjettene for 2018 og 2019 enn vi har hatt de foregående årene. I hvert budsjett framover vil det bli vurdert hvor stort premiefondet bør være.

Med vennlig hilsen

Erik Nafstad
rådmann

Tlf 66 93 83 26/917 21 761

E-post; erikn@skedsmo.kommune.no

Skedsmo kommune

Sentralbord 66 93 80 00

Jonas Lies gate, 2000 Lillestrøm

SKEDSMO
KOMMUNE

Vedlegg 2 – Økonomisk resultat (2016)

Sektor	BUDSJETT		REGNSKAP	AVVIK	
	Oppr. årsbudsjett (A)	Revidert årsbudsjett (B)	Regnskap (C)	Avvik fra oppr. årsbudsjett (A – C)	Avvik fra rev. årsbudsjett (B – C)
Sentral-administrasjon	264 474	271 722	255 168	9 306 (3,5 %)	16 554 (6,1 %)
Utdannings-sektoren	969 482	971 842	962 137	7 345 (0,8 %)	9 705 (1,0 %)
Helse- og sosialsektoren	1 003 693	1 008 625	994 221	9 472 (0,9 %)	14 404 (1,4 %)
Kultursektoren	116 442	118 003	115 919	523 (0,4 %)	2 084 (1,8 %)
Teknisk sektor	78 888	81 588	79 760	-872 (-1,1 %)	1 828 (2,2 %)
Sum i sektorene	2 432 979	2 451 780	2 407 205	25 774	44 575
Felleskapittel	-2 432 979	-2 451 780	-2 512 280	79 301	60 500
SUM (sektor og felleskapittel)	-	-	-105 075	105 075	105 075

Kilde: Årsberetning 2016

Vedlegg 3 – Forventet årsavvik (feb – nov) og faktisk årsavvik (des) fra periodisert budsjett (2016)

2016	Forventet årsavvik (rådmannens vurdering)									Faktisk årsavvik i kr (% av budsjett)	
	Sektor	Feb	Mar	Apr	Mai	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Sentral-administrasjon	0	0	0	0	0	0	0	4 000	7 200	12 000	16 554 (6,1 %)
Utdannings-sektoren	0	0	0	0	0	0	0	0	4 200	11 000	9 705 (1,0 %)
Helse- og sosialsektoren	-2 700	-7 700	-17 500	-3 050	-7 350	-10 100	-7 500	-8 750	13 100		14 404 (1,4 %)
Kultursektoren	0	0	0	0	0	0	0	0	0	800	2 084 (1,8 %)
Teknisk sektor	0	0	0	800	-1 400	-1 500	400	600	1 350		1 828 (2,24 %)
Felleskapittel	0	0	0	0	0	0	0	48 000	48 000	63 000	60 500 (2,5 %)
SUM	-2 700	-7 700	-17 500	-2 250	-8 750	-11 600	44 900	51 250	101 250		25 774

Kilde: Økonomirapport feb 2016 – nov 2016 og årsberetning 2016

Vedlegg 4 – Rapportering i helse- og sosialsektoren per avdeling (2017)

2017	Forventet årsavvik (rådmannens vurdering)									Faktisk årsavvik i kr (%)
	Feb	Mar	Apr	Mai	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Sektorkontoret	0	5 000	8 000	8 000	8 000	8 000	9 000	10 500	10 500	11 121
Stab, helse- og sosialsektoren	0	0	0	0	0	0	0	0	0	875
Tjenestekontoret	3 300	-6 900	-7 900	-7 900	-7 900	-10 500	-10 500	-18 800	-20 000	-25 681
Sentralkjøkkenet	0	0	0	0	0	-400	-450	-450	-450	-773
Lindrende enhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Avdeling for psykisk helse og rus	0	0	0	0	1 000	1 500	1 500	2 500	5 100	7 269
Avdeling for hjemmetjenester	0	0	0	0	0	0	-2 000	1 600	1 600	550

Avdeling for sykehjemstjenester	0	-500	-500	-500	-500	-500	-1 500	1 500	1 500	741
Avdeling for akuttmedisinske tjenester	0	0	0	0	0	0	0	0	2000	2 185
Avdeling for miljøarbeidstjenester	0	0	0	0	0	1 500	3 300	8 030	8 000	11 487
Avdeling for barn og familier	0	0	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300	-2 600	-400	1 100	-2 501
NAV	0	0	-4 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	1 000	3 678
Flyktningsavdelingen	-4 000	-5 000	-7 600	-11 500	-12 300	-11 980	-10 500	-8 560	-7 900	-7 749
HELSE- OG SOSIALSEKTOR	-700	-7 400	-14 300	-15 200	-15 000	-15 680	-14 750	-5 080	2 450	1 202

Kilde: Økonomirapport feb 2017 – nov 2017 (formannskap og hovedutvalg) og årsberetning 2017

Vedlegg 5 – Rapportering i teknisk sektor per avdeling (2017)

2017	Forventet årsavvik (rådmannens vurdering)									Faktisk årsavvik i kr (%)
	Feb	Mar	Apr	Mai	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Administrasjon teknisk	0	0	0	0	0	0	500	1500	500	-69
Parkering	0	0	0	0	0	0	0	0	100	257
Eiendomsskatt	0	0	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	0	0	0	0
Brann - beredskap	-500	-500	-100	-100	-100	-100	-100	-100	800	1 141
Kommunalteknikk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	63
Samferdsel	0	0	0	0	0	0	0	0	-1 500	-1 337
Vannforsyning	0	0	0	0	0	-1 500	-1 500	-1 500	-1 000	2

Avløpsbehandling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	719
Renovasjon	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-661
Driftsavdelingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	300	1 649
Planavdelingen	0	-500	-1 600	-1 500	-2 000	-1 700	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-2 264
Geodata-avdelingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	444
Byggesaks-avdelingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	345
TEKNISK SEKTOR	-500	-1 000	-2 700	-2 600	-3 100	-4 300	-2 600	-1 600	-1 800		289

Kilde: Økonomirapport feb 2017 – nov 2017 (formannskap og hovedutvalg) og årsberetning 2017

Vedlegg 6 – Rapportering i helse- og sosialsektoren per avdeling (2016)

2016	Forventet årsavvik (rådmannens vurdering)									Faktisk årsavvik i kr (%)
	Feb	Mar	Apr	Mai	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Sektorkontoret, inkl. Stab, helse- og sosialsektoren	0	0	0	11 000	10 000	6 900	6 900	6 900	7 000	12 668
Tjenestekontoret	0	0	0	5 000	4 500	4 500	6 000	4 900	13 700	7 449
Sentralkjøkkenet	0	0	0	-250	-250	-400	-600	-1 100	-1 100	-1 417
Lindrende enhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Avdeling for psykisk helse og rus	0	0	0	0	700	700	900	900	1 500	3 502
Avdeling for hjemmetjenester	0	0	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-3 000	-2 500	-2 921
Avdeling for sykehjemstjenester	0	0	0	-2 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	500	-992

Avdeling for miljøarbeidstjenester	0	-2 000	-9 800	-9 800	-9 800	-9 800	-9 800	-8 300	-8 000	-6 727
Helseavdelingen	0	0	0	0	-500	-500	-700	-700	-1 000	-971
Avdeling for barn og familier	-2 700	-5 700	-5 700	-3 000	-7 000	-9 000	-9 000	-9 000	-1 500	-1 597
NAV	0	0	0	0	3 000	4 000	5 000	5 000	6 150	7 048
Flyktningsavdelingen	0	0	0	-2 000	-3 000	-1 500	-1 200	-1 350	-1 650	-1 626
HELSE- OG SOSIALSEKTOR	-2 700	-7 700	-17 500	-3 050	-7 350	-10 100	-7 500	-8 750	13 100	14 416

Kilde: Økonomirapport feb 2016 – nov 2016 (formannskap og hovedutvalg) og årsberetning 2016

Vedlegg 7 – Årsak til påstand for helse- og sosialsektoren (2017)

Avdeling	Avvik per august	Avvik per november	Er prognosen forbedret?	Hovedårsaker til forbedring (vesentlig)
Sektorkontoret	8 000	10 500	Ja	Besparelse knyttet til lønnsoppgjør og merinntekter fra integreringstilskudd.
Stab, helse- og sosialsektoren	0	0	Nei	
Tjenestekontoret	-10 500	-20 000	Nei	
Sentralkjøkkenet	-400	-450	Nei	
Lindrende enhet	0	0	Nei	
Avdeling for psykisk helse og rus	1 500	5 100	Ja	Besparelse på pensjonsutgifter og i Salerudveien boliger .
Avdeling for hjemmetjenester	0	1 600	Ja	Besparelse på pensjonsutgifter.
Avdeling for sykehjemstjenester	-500	1 500	Ja	Besparelse på pensjonsutgifter.
Avdeling for akuttmedisinske tjenester	0	2 000	Ja	Merinntekter fra egenandeler på skadelegevakt og uttrykning av legebil.
Avdeling for miljøarbeidstjenester	1 500	8 000	Ja	Besparelse på pensjon, samt mindretgifter på lønn og merinntekter på sykerefusjon.
Avdeling for barn og familier	-2 300	1 100	Ja	Besparelse på pensjonsutgifter.
NAV	-1 000	1 000	Ja	Besparelse på lønnsutgifter som følge av vakanser samt merinntekter fra refusjon syke- og foreldrepenger.
Flyktningsavdelingen	-11 980	-7 900	Ja	Besparelse på pensjonsutgifter. Mindretgifter knyttet til færre bosettinger enn budsjettert og merinntekter på tilskudd og sykepengerefusjon.
HELSE- OG SOSIALSEKTOR	-15 680	2 450		

Kilde: Rapport til hovedutvalg for helse og sosiale tjenester

Vedlegg 8 – Årsak til påstand for teknisk sektor (2017)

Avdeling	Avvik per august	Avvik per november	Er prognosen forbedret?	Hovedårsaker til forbedring (vesentlig)
Administrasjon teknisk	0	500	Ja	Besparelse på pensjonsutgifter og mindreforbruk av driftsutgifter.
Parkering	0	100	Ja	
Eiendomsskatt	-1 000	0	Ja	Mindreutgifter grunnet søknad om finansiering med tilleggsbevilgning til revisjon.
Brann - beredskap	-100	800	Ja	Merinntekter som følge av at deler av overskudd fra brannvesenet i 2016 tilbakeføres til eierkommunene.
Kommunalteknikk	0	0	Nei	
Samferdsel	0	-1 500	Nei	
Vannforsyning	-1 500	-1 000	Ja	Omdisponering av midler fra driftsfinansiert rehabilitering og ekstraintekter fra årsgebyrer
Avløpsbehandling	0	0	Nei	
Renovasjon	0	0	Nei	
Driftsavdelingen	0	300	Ja	
Planavdelingen	-1 700	-1 500	Ja	
Geodataavdelingen	0	500	Ja	
Byggesaksavdelingen	0	0	Nei	
TEKNISK SEKTOR	-4 300	-1 800		

Kilde: Rapport til rådmannen

Vedlegg 9 – Årsak til påstand for helse- og sosialsektoren (2016)

Avdeling	Avvik per august	Avvik per november	Er prognosen forbedret?	Hovedårsaker til forbedring (vesentlig)
Sektorkontoret, inkl. Stab, helse- og sosialsektoren	6 900	7 000	Ja	
Tjenestekontoret	4 500	13 700	Ja	Merinntekter som følge av ny metodikk for beregning av refusjonsberettigede utgifter for 2017 legges til grunn i regnskap 2016.
Sentralkjøkkenet	-400	-1 100	Nei	
Lindrende enhet	0	0	Nei	
Avdeling for psykisk helse og rus	700	1 500	Ja	Besparelse på pensjonsutgifter.
Avdeling for hjemmetjenester	-2 000	-2 500	Nei	
Avdeling for sykehjemstjenester	-3 000	500	Ja	Besparelse på pensjonsutgifter, samt mindreutgifter på lønn.
Avdeling for miljøarbeidstjenester	-9 800	-8 000	Ja	Besparelse på pensjonsutgifter, samt merinntekter på refusjon for syke- og svangerskapsfravær.
Helseavdelingen	-500	-1 000	Nei	
Avdeling for barn og familier	-9 000	-1 500	Ja	Feil i prognosen for institusjonsplasseringer i barnevernet, samt besparelse på pensjonsutgifter.
NAV	4 000	6 150	Ja	Besparelse på pensjonsutgifter, merinntekter på refusjon fra sykefravær og utbetalinger av Kvalifiseringsstønad.
Flyktningsavdelingen	-1 500	-1 650	Nei	
HELSE- OG SOSIALSEKTOR	-10 100	13 100		

Kilde: Rapport til hovedutvalg for helse og sosiale tjenester